

ONDERWERP

De Kerkenvisie gemeente Westland 2024.

AANLEIDING

In 2018 startte de landelijke overheid De Nationale Kerkenaanpak: een programma vanuit het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, met als doel een toekomstperspectief te ontwikkelen voor het religieuze erfgoed in Nederland. De Nationale Kerkenaanpak stimuleert gemeentes beleid te maken om de toekomst van kerkgebouwen te waarborgen, door een lokale kerkenvisie op te stellen.

In 2022 is de decentralisatie subsidie toegekend aan de gemeente Westland voor het opstellen van een Kerkenvisie gemeente Westland. Door middel van de kerkenvisie erkennen we het belang en de waarde van de kerkgebouwen in de gemeente Westland. Er is aandacht voor instandhouding, leegstand en herbestemming van de kerkgebouwen. Daarnaast wordt de rol van de gemeente richting de toekomst van de kerken verwerkt.

De gemeente Westland kent vele kerkgebouwen, elk met een eigen geschiedenis en verhaal. Soms zijn het Rijksmonumenten of gemeentelijke monumenten of hebben ze geen monumentale status. Ze vormen veelal het architectonische hart in de kernen. De oudste kerken hebben hun oorsprong in de 13e tot de 15e eeuw. Denk aan de Oude Kerk in Naaldwijk (ca. 1350) of de Domkerk in De Lier (1440-1460). Ze hebben branden en plunderingen doorstaan. Altijd werden ze weer opgebouwd of gerestaureerd. De meeste kerken zijn gebouwd in de 20ste eeuw en zelfs na de Tweede Wereldoorlog zoals de Dorpskerk in Maasdijk (1952). Veel kerken worden nog gebruikt voor de erediensten. Een aantal kerken biedt al ruimte aan andere functies.

DOELSTELLING

Met het vaststellen van de Kerkenvisie gemeente Westland wordt de rol van de gemeente duidelijk in relatie tot de kerkgebouwen en hun toekomstige ontwikkeling. Het gewenste resultaat is het voorkomen van leegstaande kerkgebouwen. De Kerkenvisie geeft zicht op het kerkenlandschap van Westland en de te verwachten veranderingen in het gebruik van de kerkgebouwen.

ARGUMENTATIE

1.1 Met het vaststellen van de Kerkenvisie erkennen we het belang en de waarde van de kerkgebouwen in de gemeente Westland. Er is aandacht voor instandhouding, leegstand en herbestemming van de kerkgebouwen.

Om een toekomstperspectief op de kerkgebouwen te ontwikkelen is een kerkenvisie opgesteld. De visie illustreert de rijkdom en variatie aan kerkgebouwen in Westland. Het gaat over kerkgebouwen die nog in religieus gebruik zijn, maar ook over gebouwen die al eerder een andere bestemming hebben gekregen of afgebroken zijn. Daarnaast spreken we ons in de kerkenvisie uit over onze rol in de toekomst met betrekking tot de kerkgebouwen. We willen meer aandacht creëren voor de gebouwen en de kerkgenootschappen ondersteunen door benaderbaar en meedenkend te zijn.

1.2 Het vaststellen van de Kerkenvisie stelt de gemeente in staat om in dialoog te blijven met de betrokken partijen.

In de motie G20-002837 heeft de raad verzocht in gesprek te gaan met de kerkgenootschappen. In 2023 is een startbijeenkomst georganiseerd met alle betrokken partijen en gedurende het jaar zijn gesprekken

gevoerd met alle kerkgenootschappen en het erfgoedveld. Deze gesprekken zijn de basis van de uitspraken die in de visie worden gedaan. Er is gesproken over het huidige gebruik en nevenactiviteiten, over de geschiedenis van de kerken en de bouwkundige staat. Het hele proces van het opstellen van de Kerkenvisie heeft verbindend gewerkt.

RISICO'S EN KANTTEKENINGEN

1. De rol van de gemeente ten opzichte van de kerkgenootschappen in het Westland is beperkt, vanwege de scheiding van kerk en staat. De gemeente kan geen beslissing nemen over de kerken. Op voorhand kan dis niets gezegd worden over de mogelijke implicaties voor de gemeentelijke organisatie. Het is aan de kerkeigenaren om over eventuele herbestemmingen te beslissen.
2. Het is van belang voor de gemeente om in gesprek te blijven met het Bisdom van Rotterdam. Deze zal veelal ruimte moeten bieden (toestemming verlenen) aan de kerkgenootschappen om andere functies toe te voegen aan een kerkgebouw.
3. Er moet door betrokken ambtenaren tijdens het proces aandacht zijn voor de hoge mate van vertrouwelijkheid in de gespreksvoering. Vertrouwen is een vereiste (en daarmee een risico) voor het open gesprek en creëren van draagvlak.

FINANCIËN

De decentralisatie-uitkering integrale lokale kerkenvisie, ter hoogte van € 75.000, is in 2022 toegekend door het Rijk en is beschikbaar binnen product Cultuur. Een deel van de middelen, nl. € 16.821 is in 2023 ingezet waardoor € 58.179 resteert en dit kan aangewend worden voor de uitvoering van de Kerkenvisie, oa. voor een netwerkbijeenkomst, open kerkendag en open monumentendag.

EXTERN OVERLEG

Het concept van deze kerkenvisie is besproken met de strategisch regisseurs duurzaamheid, groen, vastgoed, wonen, public affairs, sociaal domein en cultuur van de gemeente Westland. Ook de kerkbesturen hebben de conceptversie gezien. Er zijn een aantal wijzigingen doorgevoerd naar aanleiding van opmerkingen die zijn gemaakt.

VERVOLGTRAJECT

Na de vaststelling van de Kerkenvisie gemeente Westland wordt deze toegevoegd aan de website www.gemeentewestland.nl

Met alle betrokken partijen wordt gewerkt aan de uitvoering van de Kerkenvisie. Er wordt kennis gedeeld over behoud en beheer van de kerkgebouwen, een regulier kerkoverleg ingericht en draagvlak gecreëerd voor de kerkgebouwen bij inwoners en partners van de kerken.

Burgemeester en wethouders van Westland,

de secretaris,

de burgemeester,

M.L.M. Weerts

B.R. Arends